

למה מייחסים סטודנטים לקווי למידה במכינה קדם אקדמית את הצלחותיהם הלימודיות

רחל טלמור ואורלי קיים

תקציר: סטודנטים עם לקויות למידה במכינות הקדם האקדמיות בישראל נחקרו מעט מאוד. המחקר הנוכחי הוא מחקר חלוץ שבדק את תפישותיהם העצמיות של סטודנטים עם לקויות למידה במכינה קדם אקדמית לגבי לימודיהם במכינה ולגבי הישגיהם הלימודיים. במחקר נעשה שימוש בשיטת מחקר איכותנית. אוכלוסיית המחקר כללה 28 סטודנטים וסטודנטיות במכינה קדם אקדמית של אחת מהמכללות להוראה במרכז הארץ. כלי המחקר היה ראיון פתוח חצי מובנה. מניתוח הממצאים עלו באופן ברור שלושה גורמים, שלהם מייחסים הסטודנטים את הצלחתם: 1. גורמים הקשורים בסטודנט עצמו; 2. גורמים הקשורים במורים המלמדים; 3. גורמים הקשורים בסביבה ובאווירה של מקום הלימוד (כאן עלתה באופן בולט ההשוואה שעשו הסטודנטים עם לימודיהם בבית הספר התיכון לעומת לימודיהם במכינה). נראה שמכינה עם מורים מעולים וכלים מתאימים מצליחה לפרוץ את המחסום הרגשי של התלמיד לקוי הלמידה, ולהביא אותו לכך שיאמין בכוחו ובמסוגלותו להצליח בלימודים. מרגע שהתלמיד מאמין בעצמו, ומייחס את הצלחותיו, כמו גם את כישלונותיו, לעצמו – נשללת הדרך להצלחה.

תעודת מכינה ייעודית, שמחליפה את תעודת הבגרות בקבלה למכללה. לעומת זאת, במכינות הקדם אקדמיות הרגילות הסטודנטים משלמים או משפרים את כל מקצועות הבגרות. מחקרים אחדים עסקו בסטודנטים במכינות הקדם אקדמיות בישראל (אריאלי, 1997; היוש, 2000; היס-יונס, 2000; זורמן ורגב, 1994; פרסקו, היוש ובכר, 2000; רחמן, 1983; שביט, 1990). מחקרים אחרים עסקו בסטודנטים עם לקויות למידה (דהן ורוסקי, 2005; היימן ופרצל, 2003; ווגל, 1998; Cosden & McNamara, 1997; Hatzes, 1996; Paul, 2000). לעומת זאת סטודנטים עם לקויות למידה במכינות הקדם האקדמיות בישראל, המהווים אחוז לא מבוטל מהלומדים במכינות, ככל הידוע לנו, לא נחקרו, למעט מחקרים שנערכו במכינות קיץ במכללת תל חי והמיועדות לסטודנטים עם לקויות למידה (עינת, 2000).

מה מייחד את המכינות הקדם אקדמיות? מחד, חומר הלימוד זהה לחומר הנלמד בתיכון והסטודנטים חוזרים למעשה על חומר שאת רובו למדו בעבר, ולכן ניתן להשוות את הישגיהם לאלה של תלמידי התיכון. מאידך, מבחינת גיל התלמידים, מדובר בתלמידים

המכינות הקדם אקדמיות

אחד התפקידים של המכללות להוראה הוא לאפשר לקבוצות חלשות הישג להשלים ולשפר את תעודת הבגרות במסגרות המכינות הקדם אקדמיות הצמודות אליהן (היוש ופרסקו, 2006), ובכך לאפשר לבוגריהן להתגבר על המכשולים המתנים את סיכויי הקבלה למוסדות החינוך הגבוה (אריאלי, 1997). מחקרים העוסקים במערכת ההזדמנות השנייה מציינים את המכינות הקדם אקדמיות כחלופה מוצלחת ויוצאת דופן (שביט, 1990; Ayalon, Shapira & Shavit, 1992). הנתונים מרמזים על הצלחות לימודיות גבוהות של הסטודנטים במכינה, כאשר מרבית הבוגרים מצליחים להשלים את תעודת הבגרות, ומחציתם אף ממשיכים את לימודיהם במוסדות אקדמיים (היוש ופרסקו, 2006).

המכינות הקדם אקדמיות בישראל כוללות בתוכן מכינות ייעודיות. סטודנטים במכינה הייעודית לומדים מקצועות בגרות אחדים, הקשורים למקצוע אותו הם מעוניינים ללמוד בהמשך. כך למשל, במכינה בוויינגייט הסטודנטים לומדים ארבעה מקצועות בלבד (ביניהם 5 יח"ל חינוך גופני), המקנים להם

Parker, V. (1999). Person students with disability experience of the Ur London. *Disability & 504.*

Ponchillia, P. E., Strause, S. V. (2002). Athletes v ments: Attributes and tion. *Journal of Visu Blindness*, 96, 267-272

Richardson, J. T. (2001) tion and attainment of ing loss at the Open U Higher Education, 26.

Roy, A.W.N., Dimigen. (1998). The relationsl networks and the emp impaired college gra *Visual Impairment & 432.*